

“ Alleen de beul had zijn eer verloren ”

José Fosty

Bij de genocide verloren alle gevangenen hun waardigheid, maar misschien klopt het wel dat de beul de enige was die zijn eer verloor.

In Buchenwald werden voornamelijk politiek gevangenen vastgehouden, ik denk dat zij misschien op mentaal vlak sterker waren dan veel andere mensen. Iemand die echt gaat voor zijn overtuiging moet je al heel veel aandoen om zijn spirit te breken. De grootste vernederingen kunnen verdragen worden als je maar iets hebt waar je in kunt blijven geloven.

Mensen werden naar Buchenwald gebracht om er te werken onder erbarmelijke omstandigheden, weinig voedsel, bijna geen slaap en absoluut geen hygiëne. Volgens mij is het verplicht om te werken in onmenselijke omstandigheden oneervol.

De Duitse beulen vernederden mensen door ze te folteren. Zo ontwrichtten ze armen van gevangenen waarna de mensen toch verplicht werden om het harde werk uit te voeren. Van zodra de beul vond dat de gevangene zijn plicht niet meer kon doen - wat normaal was met die ontwrichte schouders – werd die als hij geluk had doodgeschoten en indien die pech had, geschopt tot hij dood was. Wat voor plezier kun je nu beleven aan het doodschoppen van een medemens? Ze hadden niet enkel plezier in het vernederen en kleineren van mensen, maar ze probeerden er ook hun secundaire behoeften mee te bevredigen, zoals het verkrachten van de vrouwelijke gevangenen.

Het is weinig eervol om iemand die de kracht niet meer heeft om zich te verdedigen, te doden. Doden is en blijft verkeerd, maar het zou eervoller zijn geweest indien de gevangenen te eten zouden hebben gekregen zodat ze sterk genoeg waren om zich op een deftige manier te verdedigen of in behoorlijke bedden hadden kunnen slapen.

Voor de kampbewakers waren de gevangenen geen mensen maar nummers, bij aankomst werden hen de kleren afgenomen, het hoofd kaal geschoren en een nummer in de arm getatoeëerd. Ik veronderstel, enkel en alleen om het geweten van de kampbewakers te sussen. Ik mag er niet aan denken dat ik een bewaker ben en overdag mensen folter en 's avonds gewoon naar huis ga, naar mijn gezin en dat ik niet meer denk aan alle gruwelijkheden die ik die dag heb begaan.

Ik vraag mij trouwens af waarom zo veel mensen genieten van het vernederen van een medemens, iemand straffen door hem uren lang in de gietende regen te laten staan, of een ganse barak straffen omdat een iemand een foutje beging, dit is wat de Duitsers deden, maar de geschiedenis herhaalt zich wel heel vaak. In militaire middelen worden straffen die de beulen van Buchenwald en Auschwitz bedachten nog steeds toegepast. Macht brengt blijkbaar het slechtste boven in een mens.

Dit blijkt vooral uit de getuigenissen van mensen die in één van deze kampen hebben vastgezeten. In sommige gevallen werden criminelen bevorderd tot bewakers, zij gaven hun medegevangenen nog ergere straffen dan de SS'ers. Dit bewijst eens te meer dat mensen die zelf wreedheden hebben meegemaakt hun lotgenoten nog ergere straffen toekennen. De mens is blijkbaar heel inventief in het bedenken van straffen. Waar nu de eer van dit alles is kan ik niet zeggen. Ik denk dat je meer bekomt door mensen op een waardige manier te behandelen en dat vernedering wel het laatste is wat men iemand mag aandoen.

Het kan wel zijn dat de bewakers die gerekruteerd werden uit de gevangenen misschien bang waren om het zelfde lot te ondergaan, maar het is geen excuus. Gelukkig waren er af en toe uitzonderingen op de regel, sommigen hielpen nieuwe krijgsgevangenen om te overleven. Laats zag ik een reportage van een Joodse dove vrouw die als kind naar Auschwitz werd gedeporteerd samen met haar familie. Bij aankomst werden haar moeder en haar zus meteen naar de gaskamers gebracht terwijl zij door een tip van een opzichter het bordje waarop stond dat ze doof was kon verwijderen en op die manier werd haar het leven gespaard.

Die opzichter had dus blijkbaar wel nog wat eer en menswaardigheid over, misschien waren er nog goede bewakers, maar daar wordt niet veel over gesproken. Men wilde al de gruwel die daar gebeurde echt in ons geheugen prenten, waar ik hen geen ongelijk kon in geven.

De stelling is dus wel van toepassing op bepaalde bewakers, maar je mag de stelling niet veralgemenen. Ze waren namelijk niet allemaal slecht, maar waarschijnlijk toch het merendeel onder hen. Mensen werden met hun medeweten mishandeld, vernederd en vermoord, wat nu nog steeds onaanvaardbaar blijft. Dit verklaart eigenlijk waarom de bewakers één van de enigen waren die hun eer wel degelijk hebben verloren.

Jelka Syoen (6 ASO – Atheneum Diksmuide)